

MODUL LUCRUL CU FAMILIILE NECOOPERANTE

SCOPUL

Consolidarea cunoștințelor asistenților sociali comunitari și însușirea unor strategii de lucru cu familiile necooperante.

OBIECTIVE

- însușirea tipurilor și tehnicilor de lucru cu persoanele necooperante;
- înțelegerea motivelor unui comportamentului necooperant;
- însușirea metodelor de conlucrare eficientă cu familiile necooperante;
- evaluarea factorilor de risc pentru copiii din familiile necooperante.

DURATA

3 ore

MATERIALE NECESARE

- foi flipchart, carioci;
- fișa resursă A.

PAȘI

1. **Discuții. Caracteristicile comportamentului necooperant (40 min.)**

Întrebați participanții despre caracteristicile comportamentului necooperant și notați răspunsurile pe foaie flipchart. Oferiți-le informații suplimentare, printre care exemple concrete de necooperare. Pe final, generați un dialog în legătură cu cele însușite în cadrul activității și clasificați comportamentele necooperante într-o serie de tipologii. (Fișa resursă A)

2. **Activitate de grup. Motivele comportamentului necooperant (60 min.)**

Formați grupuri a câte 4 persoane, maximum 5 (numărul grupurilor să fie par) și oferiți-le foi flipchart și carioci.

Instrucțiuni

Dați exemple concrete de familii necooperante. Timp de 15 min., identificați motivele comportamentului necooperant și acțiunile necesare întru facilitarea cooperării.

Grupurile 1,3 – scrieți motivele comportamentului necooperant;

Grupurile 2,4 – scrieți acțiunile întru încurajarea cooperării.

Aveți la dispoziție 15 min.

Debriefing

Cât de dificil a fost să identificați motivele comportamentului necooperant/modalitățile de motivarea a cooperării?

Odată ce grupurile au prezentat rezultatele lucrului în echipă, identificați punctele asemănătoare și diferite la răspunsurile grupurilor cu sarcini identice. Pe final, faceți o generalizare a activității și oferiți informații suplimentare (în caz de necesitate). (Fișa resursă A)

3. Joc de rol. Modalități de lucru cu familiile necooperante (50 min.)

Rugați participanții să-și amintească din propria experiență activități profesionale ce au implicat copii, familiile cărora au avut comportamente necooperante. Rugați pe cineva să relateze un caz și împreună să identificați personajele principale: copilul, părinții, asistentul social comunitar. Selectați voluntari să reconstituie cazul.

Notă: rolul de părinte să fie jucat de persoana ce a relatat cazul, din motiv că deține mai multă informație.

Instrucțiuni

Voluntarii vor interpreta jocul de rol. Asistentul social comunitar, în cadrul discuției cu familia, ar fi bine să țină cont de informația analizată în cadrul activităților anterioare (motivele comportamentului necooperant, metodele cooperării eficiente etc.).

Ceilalți veți fi observatorii. Să fiți atenți la tot ce se întâmplă, cum se desfășoară discuția, să stabiliți care sunt motivele necooperării părinților, cum se simte copilul, care sunt acțiunile asistentului social comunitar în raport cu părinții necooperanți etc. Să identificați punctele pozitive și negative ale acțiunilor asistentului social comunitar și la sfârșit să oferiți un feedback, începând cu punctele pozitive, să continuați cu cele negative și să conchideți cu sugestiile de îmbunătățire.

Debriefing

Întrebări pentru persoanele ce au interpretat jocul de rol: Cum vă simțiți? Cum v-ați simțit în timpul jocului? Ce gânduri/emoții ați avut? Ce vroiți să faceți? V-ați simțit în siguranță? Ce vroiți să se întâmple? Ce așteptări ați avut de la specialist?

Pe final, faceți o generalizare și oferiți informații suplimentare (în caz de necesitate). (Fișa resursă A)

4. Discuții. Evaluarea riscurilor (30 min.)

Întrebați participanții ce cred despre posibilitatea de a reduce riscurile pentru specialist în lucrul cu familiile necooperante. Care sunt riscurile pentru copil într-o familie necooperantă și părinți cu comportament violent (drept exemplu poate fi cazul de la activitatea anterioară). Notați răspunsurile pe foaie flipchart. Pe final, faceți o generalizare și oferiți informații suplimentare (în caz de necesitate).

FOI RESURSĂ

Fișa resursă A

Lucrul cu familiile necooperante

Instituțiile responsabile să relaționeze cu familiile, episodice se vor regăsi în situația de a înfrunța comportamente ezitante, rezistente, chiar ostile față de abordările lor, manifestate prin intimidare, abuz, amenințări repetate (Consiliul pentru Protecția Copilului, Sheffield).

Tipurile familiilor necooperante:

1. *famiiliile ce se conformează ineficient:*

- își asumă acțiuni, dar nu le duc la bun sfârșit (ex.: să își ducă la timp copiii la școală etc.);
- apelează la serviciile de asistență, dar nu reacționează la ajutorul primit (ex.: nu recunosc importanța schimbării);

2. *famiiliile ezitante:*

- întârzie întotdeauna la întâlniri sau se scuză în mod repetat în cazul în care nu ajung la acestea;
- refuză organelor specializate accesul la copil sau vizitele la domiciliu;
- scurtarea întâlnirilor, sub pretextul lipsei de timp;
- acceptă colaborarea doar demonstrativ;
- evită în mod deliberat sau schimbă subiectul când vine vorba de subiecte incomode;

3. *familii ce au un comportament ostil și amenințător:*

- îi provoacă pe asistenți, sunt conflictuoși sau îi evită;
- agresiune verbală;
- amenințări sau intimidări, inclusiv reclamații împotriva reprezentanților serviciilor;
- violență fizică.

Motivele refuzului cooperării:

- Nu doresc să le fie invadată intimitatea;
- Au ceva de ascuns;
- Refuză să accepte că au probleme;
- Nu doresc intervenții din afară;
- Diferențe culturale;
- Nu înțeleg ce se așteaptă de la dânsii;
- Experiențe nereușite cu reprezentanții serviciilor specializate;
- Nu doresc să se schimbe;
- Nu agreează sau se tem de autorități;
- Le e frică că își vor pierde copiii;
- Le e frică că vor fi condamnați de societate;
- Nu au nimic de pierdut (copiii deja au fost îndepărtați).

NU UITAȚI! Refuzul cooperării poate masca un set de probleme, precum violența domestică ș.a.

Alegerea potrivită în lucrul cu familiile necooperante:

1. Expuneți clar motivul vizitei cum ar fi, îngrijorarea pentru situația copiilor și precizați că veți pleca odată ce vă asigurați că totul e în regulă și anunțați-i că serviciul pe care îl reprezentați îi poate ajuta;
2. Părăsiți locuința familiei, comunicați situația coordonatorului și în caz de necesitate, apelați la poliție pentru a întreprinde o vizită repetată;
3. Cu ocazia altor vizite, explicați faptul că nu vă veți lăsa intimidat și că nu acceptați acest comportament necooperant.

Impactul necooperării asupra intervenției.

Comportamentul necooperant poate fi folosit în mod deliberat pentru a manipula reprezentanții serviciilor și cauza o serie de deficiențe practice (interzicerea interacționării și observării copilului la domiciliu ș.a.).

ESTE IMPORTANT SĂ... Să estimați exact și să înregistrați părțile evaluării dificil de desfășurat; nu tolerați nicio formă de violență; îndepliniți supervizarea cu maximă responsabilitate.

Impactul necooperării părinților asupra copilului.

Structurile specializate să conștientizeze potențialul impact asupra copilului, generat de ostilitatea părinților față de activitățile de intervenție. În caz contrar, copilul poate:

- să devină insensibil la violență și ostilitate și să adopte în viitor un comportament asemănător;
- să se obișnuiască cu viața de ostatic și să nu mai ia lucrurile în serios;
- să se confrunte cu dificultăți ulterioare de dezvoltare morală și psihologică.

Evaluarea cazurilor de către reprezentanții serviciilor sociale arată întotdeauna diferit, corelată interpretării în parte a următoarelor situații:

1. Îmi modific comportamentul pentru a evita conflictul?;
2. Îmi este teamă să înfrunt membrii familiei?;
3. Comunic sau nu coordonatorilor mei dificultățile cu care mă confrunt?
4. Ce bine ar fi să nu-mi deschidă ușa;
5. Mai repede să ies de aici;
6. Prin ce trece copilul în familia asta?;
7. Bietul copil nu are nicio vină.

În cazul în care comportamentul ostil al familiei continuă, există riscul ca:

- toată lumea să renunțe, lipsindu-l pe copil de protecție;
- familia să fie pedepsită, prin lipsirea de anumite servicii (aceasta se întâmplă cu prețul evaluării și rezolvării situației în favoarea copilului).

Dacă familia refuză să colaboreze, procedați astfel:

- să fiți categoric, dar cordial, să dați indicații clare despre faptul că doriți binele copilului;
- să subliniați autoritatea voastră profesională;
- să înfrunțați imediat lipsa cooperării;
- să fiți înțelegător și empatic;
- să recunoașteți temerile familiei și să încurajați dialogul.

În cazurile în care familiile opun o rezistență continuă, atunci discutați problema cu coordonatorul vostru și găsiți alte modalități de a implica familia.

Dacă familia refuză colaborarea, să nu procedați astfel:

- să răspundeți la fel, prin violență;
- să abuzați de poziția voastră;
- să vă concentrați asupra câștigării bătăliei cu părinții și să neglijați copilul;
- să cădeți la înțelegeră cu părinții/tutorii;
- să deveniți agitat, în așa fel încât să vă influențeze luarea de decizii;
- să vă lăsați intimidat de părinți;
- să neglijați aspecte importante pentru desfășurarea intervențiilor.

RECOMANDĂRI

Protejați-vă și protejați copilul!

- Să arătați și să aveți un comportament profesionist;
- În cazul în care nu reușiți să ajungeți la întâlnire sau întârziați, anunțați în prealabil;
- Fiți atent unde vă așezați (cât mai aproape de ușă);
- Spuneți familiilor de ce înregistrați unele informații;
- Întotdeauna cereți permisiunea de a transmite informațiile și altor instituții;
- Anunța-ți familia că pot invita un prieten în cadrul întâlnirilor;
- Vorbiți clar;
- Lăsați date de contact;
- Fiți politicoși și stăpâni pe situație;
- Asigurați-vă că obțineți informații despre copil;
- Analizați bine faptele și deduceți corect cauzele.